

ANBEFALINGER TIL UDDANNELSE I NORGE OG SVERIGE

Audiologiuddannelserne i Norge

I Norge uddanner man audiografer og audiopedagoger samt øre-næse-hals-læger. Der findes også tekniske faggrupper, såsom audioingeniører og audiofysikere, men disse faggrupper vil ikke blive omtalt her, da de meget sjældent er involveret i rehabilitering af personer med tinnitus og hyperakusis.

Audiograf

For at blive uddannet audiograf i Norge skal man gennemføre en treårig bacheloruddannelse i audiologi ved NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet) i Trondheim. Dette studie er det eneste af sin slags i Norge og fører til den beskyttede titel audiograf. Optagelse kræver generel studiekompetence fra en norsk videregående skole eller realkompetencevurdering. Uddannelsen integrerer både teori (bl.a. anatomi, fysiologi, lydlære, psykosociale forhold, teknologiske hjælpemidler) og klinisk praksis på hospitaler og private klinikker. Efter afsluttet bachelor får man autorisation som audiograf og kan arbejde med udredning, behandling og rehabilitering af mennesker med hørenedsættelse. Efter bacheloruddannelsen er det muligt at læse videre på master- eller efteruddannelse inden for relevante sundheds- eller audiologiske områder. Audiografer får typisk job på hørecentraler, øre-næse-hals-klinikker, hjælpemiddelcentraler, private klinikker m.m.

Audiopedagog

For at blive audiopedagog i Norge skal man tage en mastergrad i audiopedagogik. Masteruddannelsen bygger på en relevant bacheloruddannelse på tre år – fx i pædagogik, specialpædagogik, lærer-, førskolelærer-, faglærer- eller barnevernspedagoguddannelse eller en PPU-uddannelse (praktisk-pædagogisk uddannelse) af mindst tre års varighed. Der findes to hovedveje til uddannelsen: fuldtids-master i audiopedagogik på Universitetet i Oslo (UiO) eller en erfaringsbaseret deltidsmaster i specialpædagogik med audiopedagogik som specialisering på NTNU i Trondheim.

Uddannelsen kombinerer teori og praktik inden for områder som audiologi, pædagogiske metoder, kommunikation, brug af tekniske hjælpemidler og rådgivning. Efter endt master kan man arbejde som audiopedagog i fx skolesystemet, kommuner, sygehuse eller private praksisser.

Øre-næse-hals-læger

Øre-næse-hals-læger i Norge har en uddannelse, der starter med medicinstudiet efterfulgt af turnus, klinisk erfaring og en specialisering inden for øre-næse-hals-faget, som typisk indebærer flere års struktureret uddannelse og klinisk arbejde på sygehuse. Specialiseringen inkluderer kurser, supervision og praktisk erfaring inden for både kirurgi og medicinsk behandling af sygdomme i hoved, hals, ører og næse. Uddannelsesforløbet fører til norsk speciallægeautorisation inden for øre-næse-hals og

ligner på dette punkt de danske ørelæger, men de kan ikke formelt få prædikatet medicinsk audiolog i Norge på samme måde, som det kendes fra fx Danmark. En speciallæge i øre-næse-hals kan vælge at specialisere sig fagligt inden for audiologi og arbejder hovedsageligt med høreproblemer, avanceret audiologisk diagnostik og rehabilitering. Der findes ikke specifikke, kliniske retningslinjer for udredning og behandling af patienter med tinnitus eller lydfølsomhed.

Rehabilitering i Norge

I Norge findes ikke de specialiserede rehabiliteringscentraler i formaliseret form, som vi i Danmark kalder kommunikationscentre under lov om specialundervisning for voksne. Derfor skal personer, der søger hjælp til håndtering af tinnitus- eller lydfølsomhedsproblemer i Norge, først henvende sig ved deres praktiserende læge, der kan henvise til undersøgelse (fx ved en audiograf) på enten en sygehusafdeling eller ved en ørelæge med offentlig aftale. Her foretages audiologiske undersøgelser og visse steder også graduering af vanskelighederne med bl.a. et THI-spørgeskema (se også kapitel 7 om udredning).

Afhængigt af hvor man bor i Norge, kan man herefter blive henvist til et rehabiliteringscenter, fx under HLF (Hørselsforbundet), kaldet HLF Rehabilitering, eller det private foretagende Unicare Landdaasen, der har tværfaglige teams, hvor audiopedagoger og andre faggrupper spiller en central rolle i opfølgning, rådgivning og undervisning for personer med tinnitus, høretab og relaterede problemstillinger. Audiopedagogerne arbejder tæt sammen med ørelæger og andre fagpersoner.

Andre steder i Norge må man henvende sig til en privatpraktiserende audiopedagog med offentlig aftale, der tilbyder samtaler med henblik på tinnitusrehabilitering, eller på privatbaserede specialistcentre, hvor tilbuddet planlægges i et tværfagligt team med audiograf og fx fysioterapeut. Udgifterne til behandling hos audiopedagog og fysioterapeut dækkes af sygesikringen, mens tjenester hos audiograf må dækkes fuldt ud af patienterne selv.

Audiologiuddannelserne i Sverige

I Sverige uddannes audionomer samt øre-næse-hals-læger. Der findes også tekniske faggrupper, såsom audioingeniører og andre specialister, men disse vil ikke blive omtalt her, da de sjældent indgår direkte i rehabilitering af personer med tinnitus og hyperakusis.

I denne oversigt har vi kun medtaget information om audionom-uddannelsen, da det er denne, der er mest relevant for behandling af tinnitus, lydfølsomhed og relaterede problemstillinger.

Audionom

For at blive uddannet audionom i Sverige skal man gennemføre en treårig bacheloruddannelse i audiologi ved et af fire universiteter: Göteborgs Universitet, Karolinska Institutet, Lunds Universitet eller Örebro Universitet. Uddannelsen udbydes på bachelorniveau og består af tre års fuldtidsstudier. Optagelse sker på baggrund af gymnasiekarakterer og/eller resultater fra den såkaldte højskoleprøve. Uddannelsernes opbygning varierer strukturelt mellem universiteterne, men indeholder det samme faglige indhold. De overordnede fagområder omfatter medicin, teknik og adfærdsvidenskab (det vil

sige patientens adfærd, reaktioner, motivation og sociale situation). Uddannelserne kombinerer teoretisk undervisning med klinisk praksis.

Efter endt uddannelse opnår man både en audionom-eksamen og en bachelorgrad i audiologi. Kravene til disse grader er ens på tværs af uddannelsesinstitutionerne, da de er fastlagt i Høgskoleforordningen (et regelsæt baseret på lovgivning). Audionom-eksamen er autorisationsgivende, og man kan efterfølgende ansøge om autorisation hos Socialstyrelsen. Autoriserede audionomer arbejder typisk i både offentlige og private kliniske sammenhænge med udredning, behandling og (re)habilitering af børn og voksne med forskellige former for hørenedsættelse. Arbejdet foregår ofte i samarbejde med andre faggrupper, herunder øre-næse-hals-læger. Derudover findes der også beskæftigelsesmuligheder inden for områder, hvor audiologisk kompetence er relevant, eksempelvis udviklingsarbejde i både den offentlige og private sektor.

Rehabilitering i Sverige

I Sverige findes rehabiliteringstilbuddene for personer med hørenedsættelse, tinnitus og lydfølsomhed primært inden for den offentlige sundhedstjeneste, hvor ansvaret ligger hos regionerne og deres audiologiske enheder og høreklivker. Personer, der oplever tinnitus- eller lydfølsomhedsproblemer, henvender sig som regel først til deres egen læge (vårdcentral), som ved behov kan henvise til en øre-næse-hals-læge eller en audiologisk-/høreklivk. På de audiologiske enheder udføres høreevaluering og andre audiologiske undersøgelser med henblik på at klarlægge graden af hørenedsættelse, tinnitus og eventuel lydfølsomhed. Afhængigt af behov kan der derefter tilbydes forskellige former for rehabilitering, herunder høreapparattilpasning, andre tekniske hjælpemidler, rådgivning og undervisning om hørelse, tinnitus og kommunikationsstrategier.

I flere regioner findes der tværfaglige teams, hvor audionomer, læger og andre fagpersoner samarbejder om opfølgning og støtte til personer med tinnitus, høretab og relaterede problemstillinger. Rehabiliteringen kan foregå individuelt eller i gruppeforløb, hvor der lægges vægt på viden om tinnitus, erfaringsudveksling og træning i strategier til at håndtere symptomer og belastning i hverdagen. Nogle steder indgår også elementer som afspænding, psykosocial støtte og information om rettigheder og kompensationsmuligheder. Ud over de offentlige tilbud findes der private høre- og tinnitusklivker, som tilbyder supplerende eller mere specialiserede forløb; disse kan fungere som et supplement til den offentlige indsats og aftales ofte i samarbejde med audionomer og andre relevante fagpersoner.